

Rooma Samp gis-gis bi — Nimeero Fukki ak Ñaar

Jëfandikukat yatt yu kóllëre: Yëngal gu Mběj mi ak artu mujj yi ci dawbe gi muñal yi

Jeff Pippenger
2024-08-31

Njaakaaru yàqu yégle, bi yonent bi Danyeel waxoon ci moom, mooy màndarga bu ñetti jamono yu wuute ngir Kiristaan yi daw. Kiristaan yi nekk Yerusaleem dawnañu bi ñu gis sameen yi ay xarekat Rom wër Yerusaleem atum 66 gannaaw Kirist. Kiristaan yi ci mujjantalu juróomi at yu téeméeri ak tàmbali juróom-benn at yu téeméeri dañoo daw ca àll ba bi ñu gis nit ku bàkkaar bi ci kër Yàlla, di yégle ne moom mooy Yàlla. Ci atum 1888 amna ab tëralin bu ay yoon yu jëm ci Dibéer ñëwoon ci Kongarees bu États-Unis, ci loxo Senatër Blair. Sàrt yooyu dañu leen woowe woon yoonu Blair yi, te dañoo doon jéem a xàmle ne Dibéer mooy Bés bu Réew mi jagleel càmm. Jaamu Dibéer mooy màndarga rab wi, màndargay sañ-sañu paap bi, te Dëgg-dëgg Réew mi États-Unis dafa jàppandikook bu leer wallug yëngal diine bu réew bi di sant ni melokaanu nattu ngir waa États-Unis.

Lii mooy dëgg wi ñuy bàyyi ci boobu jëfandikoo bu am njuumte bi ñu boole ak xamle Etazini ni mooy Room bu jamono jii. Jëfandikoo yéene-kàddu gu ñetti yoon am na ay sartu yu spécifik yu jiite ni ñuy ko jëfandikoo. Sartu yi dajale ne, wara nañu boole melokaani yéene-kàddu yi ci jëfandikoo bu njëkk ak melokaani yéene-kàddu yi ci jëfandikoo bu ñaareel ngir taxawal melokaani yéene-kàddu yi ci jëfandikoo bu ñetteel bi.

Artu ngir njàq, mooy artu ngir daw ci fitna bu di ñëw. Ci jamonoy Almasi bi, fitna boobu mooy yàqug Yerusaleem ak kër Yàlla ga ci atum 70. Mandarga bu artu woon ngir xam ne fitna boobu jege na, joxees na ko ci atum 66 gannaaw Almasi. Artu ngir daw bi ci mujjug juróom ñenteel xarnu ba ca njàlbéenu juróom bennaat xarnu, Pool mooy ki ko firndeel ni mooy xamug wéeru Pergam bu yonent yi waxoon, te muy melal Room gu bokkoon ci ñaareel diine. Dafa waroon am njëngat bu jiitu, ngir nit ku bàkkaar, kiy yégle boppam ne moom mooy Yàlla, man a feeñ. Ci jaar-jaaru mbootaay mi jege atum 538, Room gu bokkoon ci ñaareel diine, gi tere woon, walla ni Pool waxe “téy,” dindi nañu ko; te bi Pergam wéeree, te mandarga bu artu ngir daw aksi, mu jubbanti ñi takku ngëm ñu tàqale seen bopp ak booloog njël gu mbooloom kërkatu paab bi. Gannaaw loolu, ci atum 538, ca Ndajem Orléans, kàttanu paab bi jox na ab yoonu Dibéer, te juróom benn téeméeri at ak juróom ñaar fukk ak juróom bennoo at yu fitnay paab bi tàmbali nañu.

Ñaari seede yi ñaar day wone bu leer ne ñetteelu matug waxtaanu moytu ga Kirist joxe, jiitu na fitna gu dëgg ga. Yàqute Yerusaleem dikk na bu dëgg ci ginnaaw ñetti at ak genn-wàll ak genn-wàll gannaaw bi Cestius tambalee wër dëkk ba ci atum 66 gannaaw Kirist; loolu may na Kiristaan yi ñu daw lu jiitu lu bon yi ak tiis yi ñaareelu wër gi, gi Titus taxawaloon te mu jeexee ci yàqute kër Yàlla gi ak dëkk ba. Lu jiitu atum 538, Kiristaan yi tas nañu seen bopp ak jaamu-katolig Roomu

paapal, te ci kaadug yonent, dawu nañu ca màndiŋ ma, mi di tegtal yàqute Yerusalem gu xel mu sell gi.

Waaye kër gu xaar ba nekk biti kër gu sell ga, bàyyi ko, te bul ko natt; ndaxte joxees na ko xeeti ñi dul Yawut yi, te dëkk bu sell bi dinañu ko dóor ci suufu tànk ñaar-fukk ak ñaari weer. Te dinaa may sama ñaari seede yi kàttan, te dinañu wax ci turu Yàlla di seetal, junni ak ñaari téeméer ak juróom-benn-fukk fan, sol yéréy saaku. Peeñu Yuhanna 11:2, 3.

Ci ñaari misaal yi ci artu ngir daw bi, artu bi jiitu na fitna bi, te fitna bi Rome moo koy tekki, muy Room gu bokk ci jaamono yu xarnu yi walla gu papal, di daane Yerusalem, muy Yerusalem gu dëgg-wallaa gu ruq. Artu ngir daw bi ñeeloon Seventh-day Adventist mooyoon yoonu Blair bi ci atum 1888. Ci njëkk matale bi ci taariixu Room gu bokk ci jaamono yu xarnu yi, Kiristaan yi dañoo war a daw bàyyi Yerusalem, te ci matale gu papal Rome, Kiristaan yi daw nañu jëmsi ci màndiŋ ma. Ngir Adventism, artu bi mooyoon ngir daw dem ca réew mi.

“Léegi jotul jamonul Yàlla yi di taxawal seen xol, walla di dajale seen alal ci àddina. Jamono jëgegul, ba nu mel ni taalibey jëkk ya, dees na nu gaawloo ngir wutraw ay làqub yu neen te weesu. Naka ñu wër Yerusalem ak xarekat Room yi doon màndarga ga tax Kiristaan yu Yudee yi daw, noonu itam jàppale kàttan gi sunu réew di ko def ci ndigal gi di forcé dibéer bu baapal bi, dina nekk waare bu nu. Bu boobaa moo doy jamono jii nu bàyyi dëkk yu mag yi, ngir waajal bàyyi yu ndaw yi it, jëm ci kër yu daldi ci ay bérab yu weesu ci biir tundi yi.” Testimonies, volume 5, 464.

“Nguur gi sunu réew ci ndigël gi di doxal bésu noflaay bu paapal bi, dina doon ab waxtaanu artu ci nun,” lañu matale woon ba yàqute gu wérul ga, ci déggoo ak kàddu yi Mark wax, doon “taxaw fa warul a nekk.” Ci atum 1888, Kongre bii ci États-Unis doon seet yoon wu jeng ak benn mbir mu njëkk ci Dastuur bi, te ca jamono jooju, Mbooloom Adventiste yi di sàmm bésub juróom-ñaareel bi dañoo waroon a génn dëkk yi, dem dëkk ba ca àll ba.

“Benn Kiristaan bu sàngu Yerusalem deesul. Kirist dafa artu ay taalibeem, te ñépp ñi gëm ay waxam daan xool te yëngu ci ngërëm mandarga ga mu dige woon.... Ci saa si lañu daw ba jot ci bérab bu wóor—dëkkub Pella, ci suuf Perea, wàcc ci dexu Yurdan.” The Great Controversy, 30.

Melo yu jëfandikukat bu njëkk ci màndargay yëgle yi ngir daw, dafay tektal ñetteelu matal bi ak bu mujj. Yenn saa, melo yu yonent yooyu dafay jur ñaari matal ci bi ñetteel bi. Misaa bu loolu mooy ñetti Eliya yi. Rëddin Eliya ci xeexam ak Jezabel, Akab ak yonenti Baal yi, boolees ko ak melo yu Yaxya Miy Sóob, ñaareelu Eliya bi, ci xeexam ak Erodiyas, Erodd ak Salome, dañuy taxawal ne ci fan yu mujj yi, ndaxte ñetteelu matal bi ak bu mujj ci jëfandikoo bu ñetti yoon mas naa nekk ci fan yu mujj yi, Eliya ak Yaxya dañuy tektal ñaari xeet yu nit ñi Yàlla. Benn xeet bi, bi Eliya di tektal, duñu dee; te beneen xeet bi, bi Yaxya di tektal, dañuy dee. Ñaari xeet yooyu itam, ñoom lañuy tektal ci Peeñu 7 ci téeméeri junni ak ñeent-fukk ak ñeent ñaar ñi, ñi dul dee, ak mbooloom mag mi, ñi di dee.

Ci ñetti Babilon yu ñatt yi, am na benn bopp bu niroy ci yëgle gu yonent yi mooy ne Babilon bu njëkk bi Nimrod moo ko fànn, waaye Babilon bu ñaareel bi, ñaari buur yu njëkk te mujj,

Nebukadnesar ak Belsasar, ñoo koy fànn. Nebukadnesar dafay tegtal ñi nekk ci Babilon te ñu di weesu, te Belsasar, ñi nekk ci Babilon te ñu di sàngu.

Ca jamono yu mujj, am na ñaari yoonu Dibээр yu nekk mbir mi kàddu yonent bi ci Biibël wax. Ki jëkk mooy yoonu Dibээр bi di ñëw léegi ci États-Unis, te ñaareel bi mooy yoonu Dibээр bi ñuy gaawloo ci àddina sépp. Ñaari yoonu Dibээр yooyu, yoonu Dibээр bu Room gu xeeruloon ci jamono ñaaw a leen misaalal, ba ci atum 321, Constantine dafa doxal yoonu Dibээр bi jëkk, te ginnaaw loolu yoonu Dibээр bu Room gu Pap bi ci 538. Room gu xeeruloon benn la ci misaal yi yoonente yi di jëfandikoo ngir won lu jiitu États-Unis, te yoonu Dibээр bu 321 mooy misaal buy jëme ci yoonu Dibээр bi di ñëw léegi ci États-Unis. Yoonu Dibээр bu Pap bi ci 538 mooy misaal buy jëme ci yoonu Dibээр bi ñuy gaawloo ci àddina sépp. Gis-gis bu sàqu bi ne États-Unis mooy li ñaaykat ya di misaalal ci Daniel fukki benn, dafay jéem a jëfandikoo yoonu Dibээр bi di ñëw léegi ci États-Unis ngir def ko firnde ngir wax ne yoonu Dibээр bi ci États-Unis mooy firnde ne États-Unis mooy Room bu bees, te muy bañ a jàppale ne am na beneen yoonu Dibээр buy gaawloo kow xeeti àddina yépp jaarale ko ci booloo gu ñatt gi: njaay mi, rab wi, ak yonent bu dëggul bi.

Bu ndigalu Dimas ci États-Unis miy xàmmi États-Unis ne mooy Room bu bees bi, kon ndigalu Dimas bu àddina bépp miy xàmmi lan? Ñaari Room yi ak ñetteelu bi di won ne Room bu bees bi, mi am ñetti wàll, dina jëfandikoo ñaari ndigal yu wuute ci bésu Dimas. Bi njëkk mooy ci États-Unis, te moomu la ndigalu Dimas bu Constantine ci atum 321 tëraloon ngir misaal; ñaareel bi mooy ci àddina bépp, ni ko ndigalu Dimas bu papa yi ci 538 misaalalee. Jëfandikoo ndigalu Dimas ci États-Unis ci mbirum jëfandikoo yonent gi ci ñetti yoon ngir wax ne ndigalu Dimas mooy firnde ngir xàmmi ku doon Room bu bees, mooy bañ a jàpp xàll yi yonent yi sampoon ci Room bu pagan ak Room bu papa. Am na ñaari ndigal yu wuute ci bés yu mujj yi, te benn ci ñoom du firnde ngir xàmmi ne États-Unis mooy sàcc yi teg seen bopp ci kaw nit ñi. Bu seede Room bu pagan ak Room bu papa ñàkk a tegu ci dëgg ngir taxawal ab tekkiin bu nit moom, ni ñu koy def léegi, loolu dafay won ne ñi di seet a taxawal seen tekkiin bu nit moom xam-uñu li di misaal ak li koy matale.

Room bu jaam a bokk na ak misaal bu Etazini yi, te Roomu paap bi mooy misaalu Roomu jamono jii. Ànd ak jëfandikoo bu baaxul bii ci jëme benn yëngu-yëngu waxu Yàlla bu am ñetti jëfandikoo, ak wax ju ne li ñuy jàngale mi ngi nekk ci wàllu “misaal ak matalug misaal,” am na itam beneen bàkkaar bi di faral di tekki “yéqaleg alag” bi ni mu feeñee ci biir wàllu benn yëngu-yëngu waxu Yàlla bu am ñetti jëfandikoo.

Bëgg at miin 66 ba ci miin 70 gannaaw Kirist, ñaari jëfandikukat xare yu Room daanu nañu Yerusalem. Ñoom ñaar, Cestius ak Titus, tambalee nañu ak wër-gu-yëngël, waaye kenn rekk moo taxawul ci wër-googu ab diir bu gàtt, te loolu, ci dogalu Yàlla, may na Kiristaan yi ngir daw. Mooy wër wi njëkk bi Cestius defoon la Kiristaan yi xamoon ne mooy artu bi leen war a daw. Bi Titus agsee ngir jëfandikoo xare bi ci Yerusalem ci atum 70 gannaaw Kirist, mu tambali ak wër-gu-yëngël te taxawul ba ker Yerusalem ak kër Yàlla gi yàqu ba noppi. Artu Yeesu bi am na ñaari jéego. Jëkk, mooy màndarga bi war a tax ñu daw; gannaaw loolu, fitnaal bi tàmbali. Ci matug artu boobu ci juróomeel ak juróombeneelu xarnu yi, Kiristaan yi dajaleesuñu ak kërgegëm mu Room ga yàqulu woon bala 538, te gannaaw loolu fitnaal bi tàmbali.

Pool mi ngi leer lool ne mboolem jaar-jaari waxtu yi ñu bind ci mbiri Israayil gu yàgg gi, ñu bindoon na ko ngir ñi dund ci fan yu mujj yi, te mboolem jaar-jaari yooyu dañoo doon misaal yu njëkk; doonte baat bu Gereg bi “typos,” buy tekki misaal yu njëkk, ñu ko tekkiwoon ay misaal ci wane gu xóot gi mu joxe ci dëgg gi.

Léegi nag yépp xewal nañu ci seen kaw ngir nekk ay misaal; te bindees nañu leen ngir sunu artu, ñoom ñi mujjug àddina ji dikkal. 1 Corinthians 10:11.

Jëfandikoo yi nekk ci kapitel fukk bi, yi Pawulo jëfandikoo ngir sampu xalaat bii ci dëkkam, doonul jaar-jaar bu Israyil yu yàgg yoon a def lu jub.

Waaye Yàlla neexulwoon ak ñu bare ci ñoom; ndaxte ñu daanuwoon ca màndiŋ ba. Léegi mbir yooyu nekkoon nañu sunuy misaal, ngir nu bañ a bëgg lu bon, ni ñoom itam bëggoon lu bon. Buleen bokk ci jaamu tuur, ni ñenn ci ñoom bokke woon ci; ni ñu bindee ne: “Nit ña toog nañu ngir lekk ak naan, te ñu jóg ngir fo.” Buleen itam def njaaloo, ni ñenn ci ñoom defe woon ko, ba ñu daanu benn bés ñaar-fukk ak ñett junni. Buleen itam nattu Kirist, ni ñenn ci ñoom nattu ko woon, ba jaan yu rey leen. 1 Korent 10:5–9.

Jëm yu sell ci téere yu sell mi mooy bindu njub ak lu jubulwul ci dundu askanu Yàlla, waaye ci benn bind boobu walla beneen bi, jaar-jaaru nettali bi sax mooy misaal ngir askanu Yàlla yi dund ci fan yu mujj yi. Jaar-jaaru ñaawteef gi ca Minneapolis ci atum 1888 mooy bindu lu jubulwul, doonte li ñiy bind jaar-jaari Adventist yi wax. Ñaawteef ga dafa yéeme woon lool ba Ellen White dogaloon a bàyyi ndaje ma, te du ko woon deslu lu dul ndax malaaka moo ko wax ne warug yaramam moo di nekk te bind ñaawteef ga, mi doon jëmbët wu mën a tollook ñaawteefu Koré, Datan ak Abiram ci jaar-jaaru Moyse. Ca ndaje mooma, malaaka bu mag bi ci Peeñug Yàlla saar 18 wàcc na, waaye bataaxal bi mu indiwon dañu ko bañ.

Jàmm jiir yooyu doon na misaal bu Septàmbar 11, 2001, ba kër yu mag yi ci dëkkub New York wërsi. Jàmm jiir yooyu dafa boolewoon itam njëkk yoonu àtteb Dibéer bi ñu waroon a dugal, bi Senatër Blair indi. Coonoam ngir farataal Dibéer muy Bésu Jaamu Réew mi mënu ko jotul, waaye mu nekkoon ci biir jëfandikoo bu sell buy misaal fan yu mujj yi. Yoonu àtteb Blair mooyoon waxtaanu artu ngir daw dëkk yi. Lu jiitu 1888, ba Sister White waxee ci soxlaw dund bitim-rekk ci dëkk yi, dafa ko waxoon ci jamono juy ñëw. Mu teguwoon ci ab waxtu bu jegeñ ci kanam, bi nit ñi Yàlla war a dem ca àll ba. Gannaaw 1888, mboolem li Sister White wax ci soxlaw dund ca àll ba, dafa teg i ndigëlami ci wàllu ne waxtu wi ñuy nekk ca àll ba agsi na ba noppi. Yoonu àtteb Blair bi ci 1888 mooyoon màndarga bi ngir farataal Dibéer, ni Luka ko waxe, ci barab bu warul a nekk. Farataalu Dibéer warul woon a dugg ci Kongerees bu Etats-Unis, ndaxte loolu dafa weddi woon benn doxalin bu njëkk ci Dastuur ba.

Jëm kanam 1888 bindees nañ ko ngir mu nekk misaalu jaar-jaari waxi yonent bi tàmbalee 11 Suwe 2001. Bille Blair bi ci 1888 dafa misaal Patriot Act bu 2001. Moo doon waare gu jiitu jëfandikoo dëgg-dëgg bu marka rabu gi. Kenn ku topp Kirist warul woon a dund ci dëkk bu mag gannaaw 11 Suwe 2001. Loolu moo doon wër-giir gu waxi yonent wi joxoon ndigalu Yàlla ngir mu daw. Te ni amee ñaari yooni Dibéer yu nekk mbir mi seedeel misaalu waxi yonent bu fan yu mujj, ni ko yooni Dibéer yu Room gu pagan ak gu Room gu pap bi teewal, noonu it ñaari yooni Dibéer yooyu, waare

gu ñëw ngir daw moo leen jiitu.

Ñi ñoom ñi di wax ne ñoom ay Adventist yu Bés bu Juróom-ñaareel lañu, waroon nañu xam ci anam gu yonent ne Patriot Act mooy mandarga bi ñuy daw dëkk yu mag ya, dem ca réew mi, balaa yoonu Dibéer bi di ñëw lu gaaw. Te boobu yoonu Dibéer benn bi la woon mandarga bi ci yeneen juróomi Yàlla yi teewul ngir fi nekk ci Babilon, ngir ñu génñ Babilon, balaa sanku Dibéer boobu di ñëw ci kow xeetu réew yépp.

«Bu Amerig, suuf yi ñu jagleel sañ-sañu diine, boo boolee ak Papasite ngir jébbal xol ak ngëmug nit ñi te di leen xiir ci màggal ga false sabbath, askanu bépp réew ci kaw suuf si dinañu leen jiite ngir topp seeni royukaay.» Testimonies, volume 6, 18.

Ni mel ni, ni jëfandikoo ñetti Yàlla-yonu Ilyaas di samp ne am na ñaari xeetu askanu Yàlla ci fan yu mujj yi, noonu it ñetti jëfandikoo Room di wone ne am na ñaari yooni Dibeer yu wuute bu baax. Ñiy bëgg a wax ne États-Unis mooy sacc yi ci sa askan, te moo tax wàll wu yonent bu États-Unis di taxawal vision bi, dañuy xalaat ne yoonu Dibeer bi di ñëw léegi ci États-Unis mooy bañ-bàkkanu tasaaroo gi Kirist waxoon ne mooy artu ngir ay nitam daw fitna bi di ñëw. Dañu lajjul a xamale wuute bi nekk diggante wërante bi, miy mandarga artu ngir daw, ak ñaareelu wërante bi muy tektal saa su dëgg-dëgg a jëfe yoonu Dibeer, te moo tàmbalee fitnay fan yu mujj yi. Dañu itam lajjul a jëfandikoo wuute bi ñaari seede yi taxawal, ne war na am ñaari yooni Dibeer yu wuute yu matal yonent ci fan yu mujj yi. Ci def noonu, dañuy werante ne yoonu Dibeer bi di ñëw léegi ci États-Unis mooy artu gi tektalu ci bañ-bàkkanu tasaaroo gi, gi Danyeel yonent bi wax, te mooy moom, waaye du ni ñuy ko tekki.

Yoonu Dibéer bi ci États-Unis mooy artu ngir yeneen juru Yàlla yi nekk tey ci Babilon, ngir ñu daw bàyyi bokk nañu ak moom. Kon nag, mooy itam artu yoonu Dibéer buy ñëw, bi dees koy forcé ci kaw xeeti àddina yépp.

“Nax yi dëkk yu leenul sunu réew dinañu topp misaal u États-Unis. Doonte mooy jiite, waaye benn jafe-jafe boobu dina dikk ci sunu nit ñi ci bépp wàll ci àddina bi.” Testimonies, volume 6, 395.

Seen suñu wax mooy ne yoonu Dibéer bi ci Réewum Ini Etasiini mooy jëfandikoo Réewum Ini Etasiini ngir mel ni mooy misaal mi taxawal gis-gis gu yonent gi, waaye ci xalaat bi mu jëm ci artu ngir daw, bi Kirist joxe, yoonu Dibéer boobu dafay tegu ci artu bu adduuna wépp ngir liggéeykat yi ci waxtu wu fukki ak benn saay bi, ngir ñu daw bëggëk Bàbbiloon.

Bu Baay White di waxee artu ngir daw, moo di wax ci mbirum yoonu Dibeer bi di jàll ci àddina bépp. Gëstu gi tambali ci yoonu Dibeer bi ci Etats-Unis. Moom day xamle ne yoonu Dibeer bi ci Etats-Unis mooy artu ngir fitna bu dikk.

« Ci dogal bi diine buy sampub nguurug Papa bi, te mu jàll yoonu Yàlla, sunu réew dina fattalikoo bu baax ak njub. Bu Protestantisma yi yóbbée loxoam jàll xàjja gi ngir jàpp loxol dooley Room, bu mu yàggal jàll xur wi ngir lakkante ak espritisma, bu ci dooley benn boole bu ñetti wàll yii sunu réew weddee bépp càmmoñu Sàrtam ngir muy nguurug Protestan te republikeen, te mu jagleel yoon ngir tasaare fen ak naxari Papa yi, kon man nañu xam ne waxtu

jëf ju yéemeju Seytaane jege na, te muj ga jege na. »

“Ni ni ñëwug mbooloom xarey Room doon màndarga bu taalibe ya ne alagug Yerusalem mi ngi ñëw, noonu itam man naa ne ngëmadi gi doon na nu màndarga ne kem-kàttanu muñug Yàlla jot na ca yemam, ne nattub ñaawtey sunu xetu réew fees na, te malaakam yërmande mi ngi bëgg a naaw, ba du dellusi mukk. Noonu nit ñi Yàlla moom dinañu duggu ci xew-xewi metit ak tiis yooyu yonent yi wax ne mooy jamonoy jafe-jafey Yanqóoba. Yuuxuy ñi takku te ñu di leen fitna yéeg na ca asamaan. Te ni deretu Aabel woowee ca suuf sa, noonu itam am na baat yu di yuuxoo ca Yàlla, jóge ca bàmmeli seede yi, ca suuliy géeg gi, ca xumbay tundu yi, ca kërug dencukaayi monaastër yi: ‘Ba kaña, Boroom bi, yaa sell te dëgg, doo àtte mbaa fey sunu deret ci ñi dëkk ci suuf si?’” Testimonies, vol. 5, 451.

Rakk bu Jigéen White mi ngi xamle yoonu dibeer bi nekk ci États-Unis, te mi ngi ko jàpp ni mooy “mandarga” buy won ne waxtu nattu gi ñeel États-Unis jeex na. Waaye nit yu Yàlla ci yeneen réew yi ci àddina si itam dees na leen jëfandikoo ak noonu benn nattu. Am na ab diir bu tàmbalee ci yoonu dibeer bi ci États-Unis ba bés ba Michael di taxaw, te waxtu nattu nit ñi tëj. Bu tëjee, “malaakam yërmande gi day daw.”